

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinskomu» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku Kr. 15.—; samom «Objavitelju Dalmatinskomu» Kr. 8.—; samoj «Smotri Dalmatinskoj» Kr. 10.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 16 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbroju, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilične preplate, biti će povraćena. — Dretplate se šalju poštanskim naputnicima. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šaljati «Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru»

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Czerninov govor i Clemenceauov dementi.

Novo izjave predsjedništva francuskog ministarskog vijeća.

Deko tobožnje pismo Cesara Karla.

PARIZ, 11. Agencija Havas javlja: Predsjedništvo ministarskog vijeća objavljuje ovo saopćenje: I popravljena laž ostaje laž. Czerninova laž sastoji se u tome, da je on rekao, da ga je Clemenceau, nekoliko vremena prije neg što je počela ofenziva na zapadu, dao upitati, da li je spreman stupiti u pregovore i na kojem bi osnovu stupio. Naprama ovoj tvrdnji, Clemenceau je iznio onu stavku iz pisane note Reverterove, u kojoj kaže, da se za Austriju Ugarsku radilo o tome da dobije od Francuske prijedloge za mir. Ove su molitelje riječi autentične. Czernin se nije usudio da to poreče. Da bi svoju zabunu zabašurio, on sada nastoji da tvrdi, da su se dogovori preuzeli prema želji Clemenceauovoj. Ali na zlu sreću njegovu, ima jedna činjenica, koja je dovoljna, da njegovo prikazivanje svjeda na ništa, a to je činjenica, da se Clemenceau tim poslom stao baviti dana 16. novembra 1917, dakle sutri dan kako se primio ratnog ministarstva, i to uslijed saopćenja jednog predstavnika, koje je nosilo nadnevak 10. novembra, koje je dakle bilo odredjeno za njegovog presavnika. Czernin bi dakle mogao reći istinu samo tada, kad bi Clemenceau bio u ovoj stvari uzeo inicijativu prije nego je postao ministar predsjednik. Onako Czernina kategorički dementuje činjenica, kao što je i lično bio opovrgnut. Drugo mi sada ne ostaje, već tvrditi, da je Armando bio Clemenceauov pouzdanik. Do ovog incidenta, Clemenceau je vidio toga oficira samo jedan put za pet minuta, a to je bilo pred 15 ili 20 godina. Drugog sredstva Czernin nema; on može jedino tvrditi, da akcija, koja se pripisuje Clemenceau, nema nikakve važnosti. Uistinu — ovako on tvrdi — ne radi se toliko o tome da se zna, ko je uzeo inicijativu za dogovore prije nego je počela ofenziva na zapadu, nego o tome ko ih je osujetio. Cemu dakle sva ona vika? Zar za to, da se konstatuje da svaka francuska vlada, na isti način kao Francuska sama, neće da zna za popustljivost u pitanju Elsass-Lothringena? Ko bi bio rekao, da je trebalo jednog Revertere, da se Czerninu objasni pitanje, u kojemu je sam Cesar austrijski izrekao posljednju riječ! Jer Cesar Karlo je onaj, koji je u pismu mjeseca marča 1917, svojom rukom potvrdio da pristaje na pravdom traženje Francuske da joj se povrati Elsass-Lothringen. U drugom cesarevom pismu ustajalo je se, da je Cesar sa svojim ministrom složan. Onako Czerninu drugo ne ostaje nego pokoriti se samooprovrgavanju.

Izjava a. u. Vlade.

BEČ, 11. Službeno. Gospodin Clemenceau se tvrdi, da se neprekidnim izjavljivanjem činjenica izvuče iz nepravde, u koju je pao, kad je porekao ono što je grof Czernin konstatovao u svom govoru dana 2. aprila. Mi držimo, da bi bilo suvišno dokazati posebice neistinitost svake pojedine njegove tvrdnje; tim bismo pošli na ruku njegovom

NOVA GNIJEZDA

Don Marko Vežić, — Jadrtovac:
(Svršetak).

A kad je, uz ovo je i nije, docigla Ilijina u prvi nikšan pogodila, čemu da onda Iliju ne povedemo k Ikinjoj siročadi, da pred njima izustimo spudne riječi okrunjenoga kralja Davida: «Dobar je Gospodin prama svemu, a milosrdje njegovo nada sva čela njegova», — da čujemo, što će ona reći, što će li pobegnuti, ili će ih opovri? Kad je Bog milosrdan i blagom maslinovom granom oko nas svih obmahiva, pa i oko Ilije, zašto to da mi tosvih vjeravati, kad bi ja volio svilno koplje, nego li od mazijske sakovano, mačem od ružinih latica zamahivati, samo da to oružje bolje do srca i rani ga. A sad eto, tko zna bolje, proširano mu polje. Ja ću, što znam i što sam na svoje oči vidio i žudi i bez krvozeđe, već po pravdi Boga velikoga, te pripomenuti, da je postupanje Ilijino prama Ikinjoj siročadi i prama njihovoj babovini zapravo ljusko i čovječno.

očitom nastojanju, da razlaganjem o predistoriji sastanka u Freiburgu uzglatimo pažnju sa onih dviju činjenica, koje su glavni čvor u govoru grofa Czernina, naime da je gospodin Clemenceau, malo vremena prije ofenzive na zapadu, najprije tražio jedno zbliženje sa Austrijom Ugarskom, zatim joj poručio, da se Francuska ne može za mir predobiti bez aneksije Elsass i Lothringena. Danas gospodin Clemenceau nastoji, da odvrati pažnju sa ovih dviju tačaka tim što u raspravu upliće tobožnju političku izjavu, koju bi Cesar Karlo bio učinio i koja bi, po njemu, dokazala, da Cesar pristaje na pravedne želje Francuske da natrag dobije Elsass i Lothringen, i da njegov ministar spoljašnjih posala misli jednako kao on. Glupost ove tvrdnje očita je; ona je u najostrijoj opreci sa svim javnim govorima što ih je odgovorni ministar spoljašnjih posala izrekao i koji su i u Francuskoj poznati. Osobito prk činjenica, koju ni Clemenceau nije oprovrgao, da se c. i k. čete bore za Elsass-Lothringen na zapadnoj fronti, dokazuje, jasnije od svakog drugog argumenta, preko svake sumnje uzvišenu vjernost savezu i osjećanje našeg Vladara. Dvremna je izlišno, utvrdjuje se izrijekom, da su podaci gospodina Clemenceaua u pisanim izjavama Cesara Karla od kraja do kraja lažni. Iz svega Clemenceauova razlaganja jasno se razabire samo činjenica, koju je on otvoreno priznao, da se rat na zapadnoj fronti nastavlja, jer Francuska hoće da osvoji Elsass i Lothringen. Boljeg dokaza da se centralne vlasti bore da odbrane svoj posjed, gospodin Clemenceau nije mogao pred svijet iznijeti.

BEČ, 12. «Fremdenblatt» piše: Do listu «Journal de Geneve», pismo Cesara Karla, na koje se Clemenceau pozivlje, bio je upravljen kralju engleskome.

Kako sa obavještenje strane doznajemo, Cesar nije nikad upravio kralju engleskome pismo toga ili sličnoga sadržaja.

N. V. Cesar Karlo N. V. Caru Vilimu.

BEČ, 11. Njegovo c. i k. Apostolsko Veličanstvo upravilo je danas njemačkome Caru ovaj telegram:

Francuski ministar predsjednik, utjeran u škripac, trudi se, da se izvuče iz mreže laži u koju se zapleo, te sve to više neistinitosti nagomilava i ne stidi se čak i iznositi sasvim lažnu i neistinitu tvrdnju, da sam ja priznao neka te neka prava Francuske da preotme Elsass-Lothringen. Ovu tvrdnju odbijam s gorčinom. U ovom času kad austro-ugarski topovi zajednički sa njemačkim grme na zapadu, doista ne treba nikakvog dokaza, da se ja za tvoje provincije isto ovako borim i da sam gotov i unaprijed se boriti, kao da se radi o odbrani svojih vlastitih zemalja. Ma da smatram suvišnim, s obzirom na ovaj rječiti dokaz potpune zajednice u ciljevima, za koje mi već skoro četiri godine ratujemo, trošiti i jedne riječi vrhu lažne vrdnje Clemenceaua, to mi je opet do toga da te ovom prigodom iznova uvjerim o potpunoj solidarnosti, koja postoji između tebe i mene, iz-

Zar nije taj dan svanó, da Ilija nije zakoračio preko Umjanića praga, da se sa Markom porazgovori i dogovori, a tko će znati, bi li toga bilo, da Marko nije štitnik Glujića siročine. U svaku je on uprú, svojom brojnom čeljadi obradio i onih njihova žilka, uzoró, uskopó, zamladio, polio i najstraj ljetinu na svome živome u Markovu kuću sanio. Sve je to muktovno obavio, a kad Marko živu «gastu» za ljetinu uhvatio, oni zajedno u grad pošli i na blagajnu, naime Marjana i Danice Glujića, živ novac na dobit uložili. Što se dalje prosperio, eto ste čuli prošaste nedjelje u crkvi, a što će još biti, neka se vrati Marjan sa «fronte»; u selu ste, a ne u Beču, gdje saznamo, kad se tko nakašlje, pa čete i za tu saznanji, da će se napovjediti Marijan Glujić lkom Samargijija. Ciglo ne prenebrđite, da je Ika Samargijija, zakonita kći Ilije Samargijije, iz ove župe, a ne od onih iz komšijske, gdje ih je brojno pleme, a još brojnije siromaštvo, koje im je sljeme poklopilo.

— Eto tebe, Ilija, između angjelica k meni! — baš se ja on prošaste nedjelje i pred Svesvete popodne poradovao, kad me pohodi Ilija Samargijija sa svoje dvoje djece, sa Nikolom i s lkom, te sa Danicom Glujića.

— Crna i oštra drača između trnja! — osjetno se Ilija nasmije, ko da se zgođonijó domislio, nazva mi ime Isusovo i zjasjede za moju ogoljelu trepu, on i njegovi.

Došó se on sa mnom razgovoriti, a po mogućnosti i sporazumjeti o vjenčanju, o njegovu danu i uri. Kako ja vidim, odumio on to što kienjenje i svečanije obaviti, da će durnuti i jeknuti kuburlije kroz dčca i uzdoca, a svati slisti i sabrati se sa

megju tvoga i moga carstva. Nikakva spletka, nikakav pokušaj, otkud god potjecao, neće ugroziti našeg vjernog u ratu pobratimstva. Zajednički ćemo častan mir izauditi.

Karlo

Njemačka ofenziva na zapadnoj fronti.

Izvjestaji njemačkog velikog glavnog stana.

Veliki Glavni stan, 10 aprila 1918.

Zapadno bojište:

Između Armentieres-a i konala La Bassée napadamo, poslije jake pripreme vatrom, engleske i portugalske pozicije, zauzemos prve neprijateljske linije, zaobismo od prilike 6000 ljudi i otesmo neklih 100 topova. S obe strane Somme razvije se žestoki artiljerijski bojevi i uspješni pješacki okršaji. Na južnoj obali Oise uzblili smo neprijatelja između Folebraya i Brancourta preko konala Oise-Aisne.

BERLIN, 11. Wolff Bureau javlja:

11. aprila 1918.

Zapadno bojište:

Batka kod Armentieres-a od 9. aprila u punom je jeku. Armija generala von Quasta zauzela je između Armentieres-a i Festuberta engleske i portugalske pozicije na juriš na južnoj obali Lysa i istočnoj obali Lapele. Pošto je otela na juriš Bois Grenier i Neuve Chapelle, prevalila je, u prvom zagonu prešavši preko zakaluženog izrovanog polja, široku ravnicu, uređenu za žilav otpor, sa svojim mnogobrojnim salašima, kućama i šumicama, pretvorenim višegodšnjom radnjom u jaka uporišta. Dod je još u večer dana 9. o. m. poručnik Drebing od pješacke pukovnije br. 37 svojim ostrim udarom prijelaz preko Lysa, kod Bac-St.-Maura.

Jučer se ofenziva nastavila na široj fronti. Čete generala Sixta von Armina uzele su Hollebecke i prve engleske linije, koje mu se na jugu priključuju. Otele su na juriš visove kod Messena (Meissena) i održale su se unatoč jakim neprijateljskim protunapadima. Južno od Waastena (Wartelona) zagonile se do Ploegsteertske šume i dopriješe do ceste Ploegsteert-Armentieres. Armija generala von Quasta prešla je na više mjesta između Armentieres-a i Estairesa rijeku Lys i sad se bori sa engleskim četama tamo privedenim. Na sjevernoj obali rijeke, južno od Estairesa, doprli smo, boreći se, do Lawe i kraja na sjevero-doprli do Beihune. Njoi zarobljenika poskočilo je preko 10.100, međug njima je jedan portugalski general. Na bojnjoj fronti s obe strane Somme i na južnoj obali Oise borbeno se djelatnost ograničavala na artiljerijski boj i omanja pješacka predučca.

Ostali izvještaji austrij-ugarskog i njemačkog glavnog stana od 10. i 11. aprila nalaze se u «Objavitelju Dalmatinskomu».

sva četiri vjetra, da što Samargijija kuća ne dočekala i ne upamila, otkada joj je prvo čeljade pod krov stupilo, to neka bude sada, da i puk i svijet vidi, da se, uz pomoć Božju, može i zabezbo ogrijeti, suho natopiti, te i kod Samargijija novu ljudu nove prilike stvoriti, taman, da što utječe Janku, ne pobiježje Marku. Kad se i ja odzavah njegovu prijateljskome pozivu, da ću mu onih pirnih dana sofru svojom prisutnošću počastiti, reći bi, da on ugleda zelenu kihu ispred svojih dvora, i ponosan oduši iza svih naramica.

Dok je on nabrajao ovo i ono, ja slušao i ne slušao, već očima na vilinskom skoku zađo u jedno pa u drugo u rascvalu mladost proljeti ispred sebe — ta i onako će mi dođijati jesen života, što se ovo primiče — da se nagledam onih milih krasuljaka, šoboja, potočnica, ruža, mrazovih sestrica, bijelih tratinčica, pjegava međica i grimizna striška. Omijeram mladost, jedno uz drugo svrstano i viđim, da je Nikola oštur i dobrih rastom zastao, a da nije kućnog i obilatoga zaloga, vjerujte vi meni, još on kuko i pozemljušće osta. Umetno se kipom u mater Pipu, a kad je to, junak je on, kad niti ga je na sunce izvodila, ni na suncu ogrijala. Nu što je, da je, oko mu valja Carigrada, a je, njegovo je, jer je i Ilijino ono i onako. To je oko zanjelo i pokojnu lku, pa zašto ne bi i srce mila joj poroda, Danice njezine?

O Danici je utanem govoriti kod i o danici zvijezdi, što ko sunčavo oko pred njim predhodi. Niti čes joj riječima ljepotu izreći, ni očima dočarati. Dek je podavno bilo, i dandanašnji postarije naše žensko, je li spomenulo ovu i onu djevojku i njezino curstvo, a o ženskoj ljepoti razgovor povelu — a da o čemu bi ženska taština na dokonluku

Rumunjska i Besarabija.

Besarabija za prisajedinjenje s Rumunjskom.

BUKUREST, 10. Prema vijestima iz Jassyja, besarabski je sabor odlučio da se Besarabija spoji s Rumunjskom.

Rumunjska vlada proglašuje prisajedinjenje Besarabije.

BUKUREST, 11. Ministar predsjednik Marghiloman javio je telegramom ministru spoljašnjih posala Arionu o zaglavku besarabskog sabora, da se Besarabija hoće sjediniti sa Rumunjskom, te dodaje, da je on to primio na znanje u ime rumunjskog naroda i kralja te proglasio sjedinjenje. Ministar spoljašnjih posala Arion čestitao je radosa srca Marghilomanu na sjajnom uspjehu. Ujuno o prisajedinjenju Besarabije pobudila je u rumunjskom narodu veliko zadovoljstvo, koje se zrcali i u člancima bukureštanskih novina, jer je Rumunjska izašla iz nesretnog rata, usprkos svemu, ne samo sposobna da živi, nego i jača, tako da doista može s pouzdanjem gledati u budućnost. Uopće se drži, da je Marghilomanov kabinet ovim prisajedinjenjem učvrstio svoj položaj, te da će se sada lakše moć opirati svojim neprijateljima, što i treba da se u zemlji povrti mir i izbjegnu nove trzavice.

Besarabija, zemlja između Dnjestra i Pruta, gdje većinu sačinjavaju Rumunji. Glavni joj je grad Kišenev (108.000 st.) na lijepom položaju, na desnoj obali Bika. Žiteljstvo je u tom gradu vrlo različite narodnosti, navelikito ima mnogo židova. Kišenev je glavno stovarište za proizvodnje Besarabije. Benjer (45.000 st.) jaka trgovačka na desnoj obali Dnjestra. Bjelci (10.000 st.) okružni grad; trguje mnogo govedom. — Hoćim (25.000 st.) jaka trgovačka na Dnjestru. Nećok su tu stajala oba grada Hoćim i Kamenec sućelice kao međašne utvrde dviju velikih država Poljske i Turske, koje su ovdje mnogo puta jedna na drugu udarile. Kao što je poznato, pjesnik Gombučić, u svom Osmanu prikazuje tragičnu smrt sultana Osmana II. u savezu s porazom, što ga je poljski kraljević Vladislav spremio mladomu turskomu caru kod Hoćima (1621). — Akerman (Bijeli grad ili Bjelgorod (35.000 st.) luka na Dnestrovom limanu, gdje se dobiva mnogo morske soli iz primorskih jezera.

UGARSKA-HRVATSKA.

Konferencija za izbornu reformu.

BUDIMPEŠTA, 10. Dječica bila je na predsjedništvu ministarskog vijeća konferencija o pitanju izborne reforme. Učestvovali su Wexler, Apponyi, Toth, Vaszongyi, Andrássy, Tisz, Teleszky i Bethlen. Čuje se, da nije došlo do sporazuma. Članovi odbora za reformu izbornog prava, koji podupiru vladu, sastadoše se na večer da vijećaju. Vaszongyi je izvjestio o konferenciji što se držala na predsjedništvu ministarskog vijeća i saopćio koje bi preinake vlada bila sklona učiniti u osnovi. Ali zastupatelji stranke rada smatrahu da predložene preinake nijesu dovoljne; zbog toga vijećanje nije imalo uspjeha. Učesnici glasovaše vladi pouzdanje. U duljem toku konferencije postigla se slžnost upogled daljeg postupanja.

goju? — ođmah će ti i od prvoje: — Je ga Marica usnesna, a Milica napuna, ali kojejone Ike ne ragja majka! — Nu jesu li se mrvu razabrale i spomenule se, da je iza Ike ostala njezina Danica, da se iz grada vratila svome rođnome kraju, ređa im je zamuknuti, o ljepoti ne govorili, li pripoznati, da je Danica svojom ljepotom svojoj pokojnoj majci tri grada preotela.

Ne znaš kod Danice, u što bi se prije zagledao, bi li u bujne pletenice, što se ko da lelijaju na ljetnome suncu poput jedra po dušibama klasa, ili bi u one crne sjetne oči, što poput smaragda prožiju dušu tvoju. Obrazi joj se bijele ko bijelo mljeko, dok se po njima ušetali brzogazi zdrave krvi, ko krvava ružica na cjelov blaga sunca. Priprosto je na njojzi nu sputno i ko saliveno ono ruha bez raskošna nakita. Niti su joj se gjerđani niz psi nizvjesili, ni dukati bujan vrat obujmili, već je tu one prirodne u obilaštini priprostosti, bez promjerene i omjerene ukočenosti i nametljiva kicoštva, taman onaka, kako će te sretna na juriš osvojiti.

Grjehota, da uza nju nema brata Marjana, da ih obadvoje za ruku povedem grobu pokojnog Antiše i Ike Glujića, te da svih troje prioknemmo, a ne bugarimo, nek ne žale, što su pod crnom zemljom, jer sa nje: — Ak i jesu odlećeli ždrali. Ostali su ptići ždralošćici. Utonula je jutrnja zora — Ika i Antiša, ali za njom granu žarko sunce, Danica i Marjan, njihov porod i odvjetak dićni — — —

I cvijet, što na livadi cvatit, milovidniji je od onoga, što se u oboju raspupao, ali je opet cvijet jedan i drugi. Nije Ika Ilijina, što i Danica Glujića, ali se opet umetnula u svoga oca, u Iliju Samargijiju, pa kad, reći bi, malo da je šta kod nje Pipina, a Marjan se u nju, ne silom, jer ga je volebno

rezića, koliko
o tih ortaka,
aše selo doći,
ne bi dočiri
pračeni su u

protiv Frane
pločina teške
ćenik Petar
em i Brunom
etar Rimančić
no kamenjem
oštećenog u
a se ne bacu
agr: bi kamen,
u ruku međan
odstrani, te
oljenik Aras,
te ga shvati
Barca ozleđu
za posljednju
voda na de-
da se bacio
da ga udari,

anje zločina
ekršaja proti
ugjen na 2
ik Graovac,
zamjenik I.
nika Branjo
lj je uložio
ne.

protiv Krste
ubojstva.
savjetnik pl.
vo prvi Dr-
je bio od-
nik, koji je
inu u polju
nik je zato
zvije prepri-
e otkriveni
i nadžakom

dio da mu
ik Dr. Petz
e teško bo-
esla. Lijeva
vodašnja
1917 pre-

ojni Čulina
strane op-
nijekali po-
nenik je na
optužbe.

ruštvo.
Dubrovačko
et u Sre-
plekse ze-
nora. Kako
štvo osno-
Do sada
potpisiva-
sti, pak i
ači Cesima
voljno, nu
na jugu
stvo je na
m, baš za
me bi ih
mebi imao
d K 500,
i nebi bili
eba braći
jest naša
Nizza, Mi
raza. Ove
za mraza
a, to se
iti u jutro
na je Sre-
mo dinkle
mo dakele
djecu na
na čistom
a, rogača,
ova svega
ovaj kraj,
lična kod
l sat ko-
novi kolni
oz iz Du-
potpisati
kod svih

ne e La-
tenutasi
figlie di
a, in con-
i cor. 84
ntura, in
quindi pa-
eral ver-
onsuntivo
dalla o-
pressive
so venne

za zakladu Cesara i Kralja Karla, po svim je područjima vojske dočekana s oduševljenjem. Čitava vojska dala se je za najvećim žarom na rad, da se ta zamisao ostvari. Na temelju akcionih programa u velikom stilu već je od zapovjedništva vojske organizovana sábirna djelatnost, a pripreve za svečane priredbe, koje se imaju prirediti tečajem Karlove nedjelje već su započele. Financijski rezultat Karlove nedjelje ima se na vječnu uspomenu pod naslovom «Zaklade vojske 1918.» dodati Karlovom fondu.

GOSPODARSTVO.

Austro-ugarski brođski prostor.

Dored prehranbenoga pitanja, sada je u svim državama veliko pitanje o brodskom prostoru. Ne samo za vrijeme rata, već i u prijelazno doba kao i u doba mira, pitanje tonaje sačinjava važno poglavlje narodne prehrane. Za to je zanimljivo pregledati prilike austro-ugarske plovidbe: prije rata i što će biti poslije rata.

Na početku rata brojio je raspoloživi austrijski brođski prostor 374 broda sa 812.343 brutto registarskih tona; ugarski 177 brodova sa 368.538 brutto registarskih tona. U sve 551 brod sa 1.180.881 brutto registarskih tona. Za ovog rata potopljeno je 19 austrijskih brodova sa 46.164 brutto registarskih tona i 3 ugarska sa 5000 brutto registarskih tona. U sve 22 broda sa 51.164 brutto registarskih tona. Prodano je 27 austrijskih brodova sa 113.043 brutto registarskih tona i 7 ugarskih sa 25.289 brutto registarskih tona. U sve 34 broda sa 138.342 brutto registarskih tona. Napokon je zaplijenjeno 51 austrijski brod sa 184.970 brutto registarskih tona i 16 ugarskih sa 51.391 brutto registarskih tona. U sve 67 brodova sa 236.361 brutto registarskih tona. S druge strane se još sada u prijateljskim ili neutralnim lukama nalaze: u Njemačkoj 1 austrijski i 2 ugarska broda sa ukupno 12.017 brutto registarskih tona; u Turskoj 3 austrijska broda sa 75.000 brutto registarskih tona; u Holandiji 3 austrijska i 3 ugarska broda sa ukupno 26.212 brutto registarskih tona; u Španiji 13 austrijskih i 9 ugarskih brodova sa ukupno 77.656 brutto registarskih tona; u Danskoj 1 austrijski brod sa 5528 brutto registarskih tona i u Belgiji 2 austrijska broda sa 5873 brutto registarskih tona.

Do tom se od nezapljenjenih brodova nalaze u inostranskim lukama 36 sa 131.002 brutto registarskih tona. Ako se još dodaje ono 10 brodova sa 63.344 brutto registarskih tona što su sagrađeni u ovo ratno doba onda austrijska plovidba ima od 1. januara 1918. 296 brodova sa 560.357 brutto registarskih tona i ugarska plovidba, 109 brodova sa 156.145 brutto registarskih tona. U svemu 405 brodova sa 715.502 brutto registarskih tona. Od toga se u domaćim lukama nalazi 369 brodova sa 584.000 brutto registarskih tona.

Ako se potreba sirovina monarhije računa jedno 3/4 milijuna tona na godinu, onda je tonaza, koja sada stoji na raspolaganju, dovoljna da u četverostrukom godišnjem putovanju dovede te potrepsine. Ali tim bi plovidba bila odveć zaokupljena, zbog čega će biti vrlo nužno graditi novih brodova.

S obzirom na tu nuždu, produljen je zakon o unapređenju mornarice za sada do godine 1919. Težak rok se razjašnjava težjom da se tek po izminuću ugovora sa austrijskim Lloydom, pregije na polje viječanje o podupiranju austro-ugarske plovidbe. To će časovito produljenje biti mala pomoć vlasnicima brodova koja pak, po mišljenju zanimanih krugova, neće dostajati da trgovačkoj mornarici osigura njezin dalji razvoj.

I ako su nekoja društva prodala više brodova, koji se nalaze u inostranskim lukama, najviše da izbjegnju opasnosti zapljene i tako postigla prosječnu kupovinu od 1500 kruna za tonu, ta cijena nije niipošto visoka, jer su se brodovi u Japanu napram cijeni od 7 funti sterlinga u mirno doba prodali za 76 funti, a to je od prilike 3000 kruna na tonu. Osim toga, vlada je dozvolila prodaju jedino uz uvjet, da se jednaka tonaza mora nadoknaditi u razmjerno kratkom vremenu po sklapanju mira. S obzirom na sadašnje strašno visoke troškove za gradnju i na poteškoće dobavljanja gradje, te će prodaja za vlasnike brodova biti od male koristi.

Rumunjska petrolejska društva traže ođštetu od engleske vlade.

Amsterdamski «Algemeen Handelsblaaf» javlja, da je «Roumanian Consolidated Oilfields Co.» — to je rumunjsko-englesko petrolejsko društvo — zatražilo od engleske vlade, da mu za naprave, zalihe i t. d. razorene u Rumunjskoj, prizna ođštetu u iznosu od 1,271.000 šterlinga. Osim toga društvo traži, da mu engleska vlada odmah plati vrijednost potrošenih petrolejskih zaliha u iznosu od 197.000 funti sterlinga.

«Zadrugar».

Drimili smo 3. broj «Zadrugara», glasila Zadrugnog Saveza u Splitu. List je ko obično obilast sadržajem, iz kojega spominjemo glavne članke: Dr. J. Bervaldi: Okupljajmo sile. — Dr. J. Beroš: Porezni upiti financiji, vlasti; Podnesci zadruga po obdržavanju glavnoj skupštini; Prenos članova u zadrugama na neograničeno jamstvo; Prosvjetna akcija «Hrvat. Napretka». — Dr. Karlo Goga: O povijesti nac. ekonomije; Personalna i hipotek. veresija. — F. Z. Donadini: Sirotnijski novac kod zadruga; Naziv banke kod društva i zadruga. — I. C. Vukić: Novac i njegova vrijednost; Da ti srce puca. . . . ; Demokratizam; Natrag k narodnoj nošnj; Smokve i rogači. — I. Cvjetković: Prosvjetni rad. Od uredništva: Politika proizvodnje i gospodarskih udruga; «Narodna zaštita»; Najnovije naredbe o potrošku žita i o mliva; Popis doprinosna Savez. članica za podjednake spomenika Dr. u lonesu Kreku (K 6.990.—); nekoliko kraćih i poučnih članaka i Razno. Broj 3. «Zadrugar» ima 24 str. sadržaja, izlazi mjesečno a zapada 2 kruna na godinu.

Promet i trgovina.

Popis obrtnika koji prodavati otrove. Izašao je popis svih obrtnika, koji su na temelju obrtnog reda ovlašteni u kraljevinam i ze-

mljam zastupanim u carevinskom vijeću prodavati otrove, po stanju 31 oktobra 1917.

Ovaj se popis može nabaviti kod c. k. dvorske i državne tiskare u Beču I. Seilerstraße 24. za cijenu od 2 K.

Pošanski saobraćaj u Arbaniji.

Na 18 ožujka je otvoren u austro-ugarskom zaposjednutom području Arbanije za privatni saobraćaj etapni pošanski ured drugog razreda Kula Lums.

Na 20. ožujka otvoren je u austro-ugarskom zaposjednutom području Arbanije privatnom saobraćaju etapni pošanski ured prvog razreda Mamuras. Bavi se primanjem dopisnica, otvorenih naputnica, tiskanica, novina, ogledaka robe, poštanskih naputnica, položnica poštanske štedionice i otvoreno predanih vrijednosnih pisama te razdajom dopisnica, pisama, tiskanica, novina, ogledaka robe, poštanskih naputnica i vrijednosnih pisama. Listovne pošiljke, izuzev novine što se šalju sa smanjenom novinskom tarifom, mogu biti predane i preporučene te opterećene pouzecom.

Ovaj etapni pošanski ured radi i kao poljski pošt. ured za zapovjedništva, čete i zavode što su njemu dodijeljeni.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

N. V. Car Vilim N. V. Cesaru Karlu.

BEČ, 12. Njemački Car upravo je Cesaru Karlu ovaj telegram:

«Najsrdacnije ti zahvaljujem na telegramu, u kojemu odbijaš, kao sasvim neosnovanu, tvrdnju francuskog ministra predsjednika o tvome stajalištu prema francuskim prohtjevima upogled Elsass-Lothringena. Te iznova naglasuješ solidarnost interesa, koja postoji izmeđju nas i naših država. Hita mi se da ti rečem, da meni uprv nije ni trebalo tvoje uvjerenja sa tvoje strane, jer nije sam niti jednog trenutka posumnjao, da si ti našu stvar u jednakoj mjeri na tvoje srce privio, u kojoj mi se ulažemo za prava tvoje monarhije. Teški ali uspješni bojevi ovih godina jasno su to pokazali svakome koji hoće da vidi; tim su oni tvrgje pritegli našu vezu.

Naši neprijatelji, koji nijesu kadri da išta steku viteškom borbom, ne žacaju se da se posluže najnepoštenijim, najpodlijim sredstvima. Tim se moramo namiriti, ali to nam tim više napominje dužnost, da na svim bojištima i bez obzira udarimo na neprijatelje i da ih potučemo.

Vilim.

Krivotvoreno pismo Cesara Karla svome šuri princu Sikstu Bourbonnskome.

PARIZ, 13. Objavljuje se ovo službeno saopćenje:

U metežu ovih dana izbija jedna konkretna činjenica, naime da Cesar Karlo, pred očima samog Berlina, preuzimlje na svoj račun lažno oprovrgavanje grofa Czernina, te na ovaj način prinudjava francusku vladu da iznese dokaze. Evo teksta autografskog pisma, što je princ Siksto Bourbonnski, Cesarev šura, saopćio dana 31. januara 1917, predsjedniku republike, gospodinu Poincaré-u, i koje je odmah zatim bilo doneseno na znanje, sa prinčevim pristajanjem, francuskom ministru predsjedniku:

«Dragi Sikste! Primišee se kraju treća godina ovog rata, koji je zadao svijetu toliko tuge i nevolje. Svi su narodi moje carevine više nego ikad složni u volji, da brane nepovredljivost monarhije, pa bilo po cijenu najtežih žrtava. Zahvaljujući njevoj djelatnosti i velikodušnom sudjelovanju sviju narodnosti moje carevine, monarhija je skoro tri godine znala da se odupire najtežim napadima.

Niko neće poreći vojničke uspjehe, što su moje čete postigle, naročito na balkanskom bojištu. Francuska, sa svoje strane, pokazala je otpornu snagu i sjajan plan. Svi se mi divimo bez pridržaja divnoj tradicionalnoj hrabrosti njene vojske i požrtvovnosti svega francuskog naroda. Osobito mi je milo vidjeti, ma da smo zasad protivnici, da nikakva prava opreka u shvaćanjima i nastojanjima ne dijeli moju carevinu od Francuske, i da se mogu s pravom nadati, da će moje žive simpatije za Francusku, zajedno sa simpatijama što cijela monarhija goji, ukloniti za sva vremena povračanje ratnog stanja, za koje nikakva odgovornost ne pada na me. U ovu svrhu, i da tačno izrazim istinitost ovih osjećaja, molim te, da tajno i neslužbeno saopćiš gospodinu Poincaré-u, predsjedniku francuske republike, da ću ja sa svim sredstvima i s ulaganjem svega mog ličnog utjecaja podupirati kod mojih saveznika francuske pravde zahtjeve povratka odnosno na Elsass-Lothringen.

Što se Belgije tiče, to se njeno suverenstvo mora uspostaviti; ona mora zadržati sav svoj afrikanški posjed. Ovim se ne prejudicira pitanju o ođštetu, što će ona dobiti za pretrpljene gubitke. Srbiji će se povratiti njeno suverenstvo. Kao zalog za našu dobru volju, skloni smo, da joj damo, kako pravica hoće, prirodni pristup na Jadransko More a tako i zamašne gospodarske koristi. Kao prvi uvjet, koji bi se svakako imao ispuniti, Austrija-Ugarska sa svoje će strane zahtijevati, da se kraljevina Srbija u buduće odrekne svake veze sa bilo kojim društvom ili grupom, naročito sa «Narodnom Odbranom», ili da ne dopusti takovo udruženje, čiji bi politički cilj bio raščinjavanje monarhije. Ona mora da svim sredstvima, kojima raspolaze, sprečava svaku takovu političku agitaciju, bilo u Srbiji bilo izvan svojih granica, i da zato preuzme obvezu uz jamčenje entitativnih vlasti. Ono što se u Rusiji zbiva, primorava me, da ono što o tome mislim, pridržim do časa, kad ta mo bude obrazovana zakonita i konačna vlada.

Došto sam ti ovako objasnio moje mišljenje, molim te, da mi sa svoje strane, pošto budeš poveo riječ sa obim vlastima, saopćiš najprije što misli Francuska i Engleska, da se tako pripremi zemljište za sporazum, na čijem će se osnovu zapodjesti službeni pregovori, koji bi mogli da svakoga zadovolje.

Dok se nadam, da ćemo ovako čim prije sa obe strane dokončati nevolje toliko milijuna ljudi i toliko porodica, koje su zapale u žalost i strepnju, molim te, da vjeruješ mojem živom i bratskom osjećanju.

Karlo.

Došto je grof Czernin u svojoj noti dana 8 aprila priznao, da je došlo do dogovora, koji su potekli iz inicijative jedne osobe, koje po rangju vrlo visoko nad njim stoji, to je sada austro-ugarska vlada prinudjena, da se izrazi o pukašju, što ona priznaje, i o potankostima razgovora svoja delegata.

Izjava c. i k. ministarstva spoljašnjih posala.

BEČ, 13. Službeno se objavljuje:

Dismo Niegogov c. i k. apostolskog Veličanstva, što ga je predsjedništvo francuskog ministarstva vijeca objavilo u svome saopćenju dana 12 aprila 1918. ikritkovoreno je. Najprije red je izjaviti, da pod riječima «ličnost koja po rangju vrlo visoko stoji nad ministrom spoljašnjih posala», a koja je, kako se priznaje u službenom objavljenju dana 7 aprila, stala da u proljeće 1917 godine nastoji oko mira, nije se imalo uzeti Niegovo c. i k. Apostolsko Veličanstvo, već princ Siksto Bourbonnski, koji se tu razumijevao; jer se princ Siksto u proljeću 1917 godine bavio oko zblizavanja zaraćenih država.

Što se tiče teksta pisma, što ga objavljuje gospodin Clemenceau, c. i k. ministarstvo spoljašnjih posala izjavljuje po prvišnjem nalogu, da je Niegovo c. i k. Apostolsko Veličanstvo pisalo u proljeću 1917 godine svome šuri princu Sikstu Bourbonnskom jedno čisto lično privatno pismo, u kojemu nije bilo nikakvog naloga princu da pripremi kod predsjednika francuske republike jedno posredovanje ili što drugo, i ono što mu se saopćilo da dalje saopći, kao god da dade povoda i sasluša kojekakvih protuzjavu. Ono pismo uopće nije ni spominjalo pitanje o Belgiji, a upogled Elsass-Lothringena sadržavalo je ovu stavku: «Ja bih bio uložio sav moj lični utjecaj u korist francuskih prohtjeva povračanja odnosno Elsass-Lothringena, da ti prohtjevi budu bili pravedni; ali pravedni nijesu.»

Drugo cesarevo pismo, što ga spominje saopćenje predsjedništva francuskog ministarskog vijeca, dana 9 aprila, a u kojemu Niegovo c. i k. Apostolsko Veličanstvo bilo bi izjavilo, da je «sa svojim ministrom složan», značajno je, da ga francusko saopćenje ne spominje.

Izveštaj austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 12. Službeno se javlja:

12. aprila 1918.

Talijansko bojište:

U planini s obe strane Brente uvećana borbeno djelatnost.

Doglavica generalnog štaba.

Izveštaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 12. Wolff-Bureau javlja:

12. aprila 1918.

Zapadno bojište:

Armentieres je pao. Engleska posada, 50 oficira i preko 3000 momaka, uhvaćena sa sjevera i juga, položila je oružje nakon hrabre odbrane. S njom pade u njemačke ruke 45 topova, mnogo mitraljeza i velike količine municije. Sjevero zapadno od Armentieresa stekli smo prostora. Zapadno od Armentieresa, pošto smo odbili jakih protunapada preduzetih prema Steenwerku i nakon ljutih bojeva oko četvrt engleske pozicije, uzbili smo neprijatelja u pravcu na Bailleul i Merville. Merville je uzeta. Na južnoj obali Lysa iznuđio se prijelaz preko Lawe i zagonilo se do blizu Mervillea.

Dosadašnji ukupni plijen iz bitke kod Armentieresa sastoji se od 20.000 zarobljenika i preko 200 topova.

Na bojnomo polju s obe strane Somme zestoli artiljerijski bojevi. Francuske pukovnije, koje su jurisale na zapadnoj obali Avre i zapadno od Mervillea, skrššee se sa najtežim gubicima; ove oštaviše u našim rukama 300 zarobljenika, koje kasnije uništi francuska artiljerijska vatra.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Nota ukrajinske pučke republike rumunjskoj vladi o prisajedinjenju Besarabije.

BERLIN, 12. Predsjednik pučkog ministarstva u Ukrajini, Golubović, upravo je rumunjskoj vladi notu, u kojoj kaže: Ukrajinska vlada živo se interesuje za sudbinu Besarabije. Nema sumnje, da u sjevernom dijelu besarabijskog teritorija žive većim dijelom Ukrajinci, i da u južnom dijelu — izmeđju Dunava i obale Crnoga Mora — Ukrajinci su u relativnoj većini. Na ovaj način Besarabija, s obzirom na svoj etnografski, ekonomski i politički položaj, sastavlja nerazdjeljivu cjelinu sa teritorijem ukrajinske pučke republike.

Ukrajinska vlada drži se stajališta, da svaka promjena nekadašnje rumunjsko-ruske granice, naročito u njenom sjevernom i južnom dijelu, jako dira u političke i ekonomske interese ukrajinske pučke republike. S obzirom na činjenicu, da zasad znatan dio Besarabije zapremaju rumunjske čete i da bi pitanje o daljem pripadanju Besarabije moglo da bude predmetom pretresanja na pregovorima o niru u Bukureštu, to ukrajinska vlada misli, da je rješavanje ovog pitanja moguće jedino sudjelovanjem i sporazumom sa zastupateljima ukrajinske pučke republike.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Bollettino dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA 12. Si comunica ufficialmente:

12 aprile 1918.

Teatro della guerra italiano:

Nelle montagne dall'una e dall'altra parte del Brenta attività combattiva intensificata.

Il capo dello stato maggiore generale.

Bollettino del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 9. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 9 aprile 1918.

Teatro della guerra occidentale.

Armentieres è caduta. La guarnigione inglese, costituita da 50 ufficiali ed oltre 3000 uomini, accherchiata da nord e sud, dopo una valorosa difesa, depose le armi. Con essi caddero nelle mani dei Germanici 45 cannoni, numerosi mitragliatrici, ed una grande quantità di munizioni. A nord-ovest d'Armentieres guadagnammo terreno. Ad ovest d'Armentieres, dopo respinti forti contrattacchi diretti contro Steenwerck e dopo accaniti combattimenti intorno alla quarta posizione inglese, il nemico venne ributtato in direzione di Bailleul e Merville. Merville fu presa. Sulla riva meridionale del Lys venne forzato il passaggio oltre la Lawe e si puntò innanzi fino in prossimità di Merville.

Il bottino complessivo della battaglia presso Armentieres ammonta a 20.000 prigionieri ed oltre 200 cannoni.

Sul campo di battaglia, dall'una e dall'altra parte della Somme, violenti duelli a fuoco. Reggimenti francesi che attaccarono sulla riva occidentale dell'Avre ed ovest di Moreuil furono messi in rotta con gravi perdite. Essi lasciarono nelle nostre mani 300 prigionieri, che più tardi vennero sterminati dal fuoco dell'artiglieria francese.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

D. KASANDRIC odgovorni urednik.

Tiskarnica c. k. dalmatinskog namjesništva.

ZAHVALA.

Od ošte smrti bio sam spašen od vrijednog kirurga veleuč. gosp. Dr. Mila Katića koji je, uz pomoć veleuč. gosp. Dr. Josipa Pasića, rijetkom sposobnošću, izvršio veoma tešku operaciju te mi je, za pet mjeseci, osobitim marom i ljubavlju pružao svaku liječničku brigu i njegu.

Duboko ganut u srcu najsrdačnije zahvaljujem izvrsnom kirurgu, uvjeravajući ga o mojoj ličevotnoj harnosti kao što i Dr. J. Pasiću i cijelom liječničkom osoblju pokrajinske bolnice i č. milosrdnim sestrama, kojih ću se svegi najragie sjećati. Nek svemoguć Bog naplati sve ove dobrotive osobe zasluženom nagradom.

Šibenik, 1. travnja 1918.

Spiro Stojan činovnik «Sufida.

RINGRAZIAMENTO.

Salvato da certa morte dal valente chirurgo Dr. Mile Katić il quale assistito dal medico Dr. Giuseppe Pasini, con abilità unica ebbe a compiere una ben difficile operazione, prodigandogli poi, per cinque mesi, con affetto le sue assidue e premurose cure.

L'operato sottoscritto porge con animo commosso i suoi più sentiti ringraziamenti all' egregio operatore, assicurandogli la sua più viva riconoscenza, al Dr. G. Pasini, come pure a tutto l' eletto corpo medico dell' ospedale provinciale nonché alle premurose suore di carità, serbando sempre di loro lieto ricordo.

Possa il Signore compensare sì benefiche persone con meritato premio.

Sebenico, 1 aprile 1918.

Spiridione Stojan impiegato della «Sufid».

RINGRAZIAMENTO.

Al grande lutto, che ci colpì con la inattesa perdita della amatissima nostra

ELENA

tesoro di figlia e di sorella, rapita nel fiore di sua vita, ah, troppo ingannevolmente lieta, gioconda, ci fu di conforto la larga, pietosa partecipazione di amici e conoscenti, della quale seiberemo immutabile gratitudine.

A tutti, i nostri più caldi, affettuosi ringraziamenti.

Zara, 11 aprile 1918.

I genitori Luđgi e Giannina Salvi,
I fratelli Giacomo (assente), Antonio e Domenica,
Le sorelle Anita (assente), Marija de Zanchi e Paola.

JAVNA ZAHVALA.

U velikoj tuzi, što nas je zadesila nenadanim gubitkom naše premile

JELICE

uzorne kćeri i sestre, otete u svijetu njena života, ah, preveć varavo blaga, vesela, bilo nam je utjehom obilno, pijetozno učestvovanje prijatelja i znanaca, o kojim ćemo čuvati nepokoleblivu harnost. Svima, naša najvruča, srdačna hvala.

Zadar, 11 aprila 1918.

Roditelji Vjekoslav i Ivanica Salvi,
Braća Jakov (osutan), Antun i Dinko,
Sestre Anita (osutna), Marija pl. Zanchi i Pavica.

XVIII. Popis

milodara stiglih dalmatinskom pokrajinskom povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Privatna ženska gragjanska škola, Korčula K 7, pučka škola Vrnik 4.10, preparandij Arbanasi 16.40, pučka škola Vrbanj 9.72, Hrvatska gimnazija Zadar 119.60, pučka škola Sv. Matija Dobra 7, Božava 10, Vrisnik 6, Brusje 4.60, Drašnice 3, Prčanj 4.04, muška Sinj 6.69, pučka škola Perast 13.66, Aržano 1.10, muška Novi kod Trogira 9, pučka Potomje 2.30, ženska Sutivan 3.69, Gimnazija Šibenik 61.80, pučka škola Smokvica 5.29, Vrisnik 7, ženska Novi kod Trogira 12, muška Zlarin 8, Trgovačka škola Split 45, muška gragjanska škola Korčula 4.62, muška pučka škola Pag 18.56, gimnazija Split 68.53, pučka škola Trstenik 64, muška puč škola s talij. nast. jezikom Zadar 12, pučka škola Brgat 10.40, Metković 4, Novalja 5.10, Obrovac kod Sinja 7, Podi 2.10, muška Pag 18.25, pučka Stanovi 3.82, Lastva gornja 6.29, muška Kotor 7.92, ženska Kotor 14.37, pučka škola Orahovac 7.45, ženska Milna 5, pučka Močići 1.80, Poljica (Imotska) 1.10, muška Drniš 4.64, Gimnazija s talij. nast. jezikom Zadar 44.20, ženska

pučka škola Lučac (Split) 22.08, muška škola Komiza 15, ženska Hvar 7.10, muška gragjanska Hvar 14, ženska Velaluka 10.45, pučka škola Ubli 5.30, Podgora-Kraj 3.15, muška škola Milna 5.89, pučka škola Cista 1.50, ženska Zlarin 9.11, pučka Pitva 8, Bosanska 5.20, privatna pučka škola Ercegnovi 7.20, pučka škola Božava 3.30, Osojnik 2.16, Filipjakov 2.10, muška puč škola Lučac 233.85, pučka škola Aržano 1, Baškovoda 3, Vrbanj 6, ženska škola Blato, 17.50, privat. voj. škola Zadar 43.52, pučka škola Lumberda 1.06, hrvatska gimnazija Zadar 75.90, ženska škola Imotski 4.80, pučka škola Vrnik 5.03, muška škola Novi kod Trogira 8.40, Antun Skarica car. revident u Splitu sakupio 140.65.

Acetilenskih lampa i gorila (beccucci)

svake vrsti
ZASTUPSTVO - ZADAR
Doštanski pretinac 74.

Oglas.

Općinska štedionica u Benkovcu ukamaćuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK Špediter i ovlaštenu Trgovačko-Pomorski Mešetar.

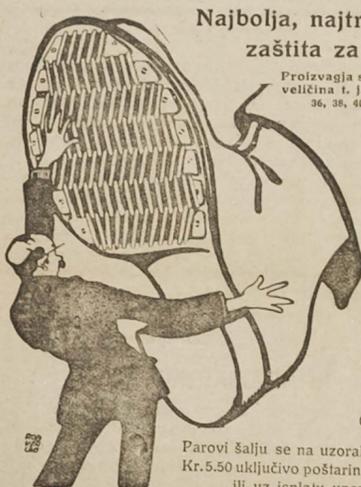
Zastupstva za špediterske poslove: Zadar, Split, Sarajevo, Dubrovnik, Kotor, Trst, Rijeka, Drag, Adrianopol, Aussig, Beograd, Braila, Brünn, Buchs, Budapest, Constantinopol, Hamburg, Lindau, Rotterdam, Salonique, Frankfurt, Beč.

Preuzimlje narudžbe svakovrsnih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak uz tvorničku cijenu. Brza izradba.

INTERESANTNA NOVOST!

za sve postolarne, postolare i t. d. uklanja sve mane drugih zaštitnih i nedomjesnih poplata

Giblivo-elastičan poplat od pletene željezne žice nevidljiv pričvršćen na postol. Tih, lagan hod. Puzanje isključeno. Može se lako pribiti i odalečiti nakon istrošenja.

Najbolja, najtrajnija zaštita za poplate.

Proizvaga se u 9 različitih veličina t. j. u Br. 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44 i 46.

Cijena pojedinom paru uključivo čivo vijke za pričvršćivanje Kr. 5.20. Grosistima i preprodavacima znatnan popust

Parovi šalju se na uzorak uz pouzće Kr. 5.50 uključivo poštarinu i pakovanje ili uz isplatu unaprijed.

Isključiva prodaja za Dalmaciju, Bosnu-Hercegovinu i Istru kod tvrtke **BRAĆA KLEIN - ZADAR** (Dalmacija).

Fratelli Mandel & Nipote
BANCA CAMBIO-VALUTE - ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20.

Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10.

Credito Mobiliare Aust. 1858. Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20.

Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10.

Lotti Turchi 1870 da fchi 400. Vinc. principale fchi 600.000, in rate mensili di Cor. 8.

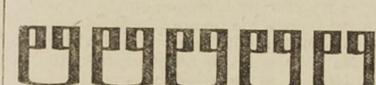
Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali b'azze d'Europa e s'incarica di tutte le operaz. d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con incasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Jadranska banka
podružnica Split

počam od
1. siječnja 1917
plaća na uložnim knjižicama
3 3/4 kamata.

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

Naklada školskih knjiga i dopisnica
Skladište papira i kancelarijskih potrepština

MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.
Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubavnih od 12 do 30 h. — Školskih potrepština osobito Zadaćnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 kuv. i 10 listova crt. 60 h. — Feldpost 1000 komada — Cigaretnog papira: «Riz Abadie» I. 60/100 Kr. 16.—, II. 100/100 Kr. 15.— «Austria» 100/80 Kr. 6.— «Samum» II. 120/80 Kr. 15.—
— Fotografiskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Emaliranih tablica za groblje sa i bez fotografije

Električna Baterija Kr. 3.-
komplet Kr. 6.-

Novost! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73x50, Kruna 3.50. Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Spaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 7, 8, 10, sa gvozdnom žicom 3 m/m kg. K. 10.
POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

OGLAS.

Zemljišno-Veresijski Zavod Kraljevine Dalmacije preporuča za potpuno sigurno ulaganje glavnica

4% obveznice IV dalmatinskog pokrajinskog zajma za poljodjelske poboljšice.

izdane usljed zemaljskog zakona od 12. juna god. 1911. br. 27. l. z. z. Sa državnim zakonom od 7. augusta g. 1912. br. 174. d. z. l. priznata je ovim obveznicama *pupilarna sigurnost*.

Zemljišno-Veresijski Zavod Kraljevine Dalmacije nugja ove obveznice, dok zaliha traje uz tečaj 96%.

U slučaju izvučenja na sreću ove će se obveznice isplatiti u cijeloj pisanoj vrijednosti.

Dotanke obavijesti daje Zemljišno-Veresijski Zavod Kraljevine Dalmacije zanimanim strankama pismeno kretom pošte.

OD ZEMLJIŠNO-VERESIJSKOG ZAVODA KRALJEVINE DALMACIJE.

U Zadru, dne 13. veljače god. 1918.

„BLANKA“

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun. Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 đkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosna svota.

MARCELLO PATTIERA - Zadar.

God.
Cijena Kr. 15.—; sa Na polugodiš
Krivotv
Novi
PARIZ
saopćenje:
«Ima
pronađe je
Cesar Karl
u zabuni.
šuru da je
rukom nap
čiji tekst f
čen u pris
spoljšajnih
ski ministar
sa prinčev
toga dokum
o tome raz
koji ne bi
onaj tekst.
li zar očito
zametnuti,
ni primio p
po inicijati
spisa, koji
trvgije? I
ga mi nave
poglavicam
prijatelja, k
naročito or
pismo da g
Nova iz
BEČ.
gospodina
u istinitost
spoljšajnih
karakter po
čanstvu, te
bio toga or
nikakva dru
nistarstvo s
novi, gdje j
Ovim s
N. V. C
BEČ, 1
stvo upravit
«Dotvor
protiv mene
svari dalje
dalji odgov
Tvoj vij
Ministar
Cz
BEČ, 1
je danas Vel
govo se Nij
primi i da g
posala dok
Francuski
Neka n
evo po čemu
U njegov
čuvstva. Sve
selje, njeva
isti čas pred
prestanka u
lica i ljude i
to što mu d
nema ni uzh
iskren, nijed
se počinjaju
da se ne raz
sebi kasnije
Ako trp
pa ih svrstav
groblja, gdje
svijetu najvi
obično je, št
bolne opojn
potankosti,
boli, lažnih
stvari, umjet
starica, što j
one zrake su
protrčao kro
velikim crno
onoga čovjek
obličilo lice,
štali lješinu
đobar čovjek